

Vlaams Ministerie
van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Gemeentelijke Basisschool te Herzele

Hoofdstructuur bao

	Instellingsnummer	23689
	Instelling	Gemeentelijke Basisschool
Directeur		Els DE DURPEL
Adres		Tuinwijkstraat 2 - 9550 HERZELE
Telefoon		053-62.21.58
Fax		053-63.29.94
e-mail		gbs.directie@herzele.be
website/URL		www.gbsherzele.be
	Bestuur van de instelling	976076 - Gemeentebestuur van Herzele te HERZELE
Adres		Markt 1 - 9550 HERZELE
	Scholengemeenschap	125583 - Vlaamse Ardennen te HERZELE
Adres		Markt 20 - 9550 HERZELE
	CLB	114447 - CLB vh GO Oudenaarde te OUDENAARDE
Adres		Eindrieskaai 11 - 9700 OUDENAARDE
	Dagen van het doorlichtingsbezoek	30/01/2012, 31/01/2012, 2/02/2012
	Einddatum van het doorlichtingsbezoek	02/02/2012
	Datum bespreking verslag met de instelling	17/02/2012
	Samenstelling inspectieteam	
	Inspecteur-verslaggever	Jan Devos
	Teamleden	Lucrèce Matthijs Luc Kyot

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	3
1. SAMENVATTING	5
2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING	7
2.1 Leergebieden in de focus	7
2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus	7
3. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGSVOORWAARDEN?	8
3.1 Kleuteronderwijs: Nederlands	8
3.2 Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie	9
3.3 Lager onderwijs: Nederlands	10
3.4 Lager onderwijs: wiskunde	11
4. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	13
4.1 Begeleiding	13
4.2 Evaluatie	14
5. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	16
6. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	17
6.1 Wat doet de school goed?	17
6.2 Wat kan de school verbeteren?	17
7. ADVIES	18
8. REGELING VOOR HET VERVOLG	18

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de doorlichting van uw instelling¹ door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 geeft haar de opdracht hiertoe.

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de instelling de erkenningsvoorwaarden respecteert, of ze op systematische wijze haar eigen kwaliteit bewaakt en of ze zelfstandig de tekorten kan remediëren.

Het advies in dit verslag heeft betrekking op alle erkenningsvoorwaarden uitgezonderd de voorwaarden betreffende hygiëne, veiligheid en bewoonbaarheid.

Vanaf het schooljaar 2011-2012 vindt de controle op de erkenningsvoorwaarden betreffende bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne gelijktijdig met de doorlichting plaats. Deze controle op bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne resulteert in een afzonderlijk verslag. Alle verslagen worden gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de instelling karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de instelling
- proces: initiatieven die een instelling neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de instelling met haar leerlingen of cursisten bereikt.

Meer info over het CIPO-referentiekader vindt u op www.onderwijsinspectie.be.

De doorlichting bestaat uit drie fases: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en de verslaggeving.

Tijdens het vooronderzoek selecteert de onderwijsinspectie de onderwijsdoelstellingen en de procesindicatoren of -variabelen die het inspectieteam onderzoekt tijdens het doorlichtingsbezoek.

Tijdens het doorlichtingsbezoek verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

Het resultaat van de doorlichting is het doorlichtingsverslag.

Het doorlichtingsverslag vangt aan met een voor het brede publiek toegankelijke samenvatting. Het vervolgt met een beschrijving van de doorlichtingsfocus.

Tijdens een doorlichting zoeken de onderwijsinspecteurs een antwoord op drie onderzoeksvragen:

- In welke mate voldoet de instelling aan de onderwijsdoelstellingen? (het erkenningsonderzoek)
- In welke mate onderzoekt en bewaakt de instelling op een systematische manier de kwaliteit van de processen zodat deze bijdragen tot het bereiken/nastreven van de onderwijsdoelstellingen? (het kwaliteitsonderzoek)
- Is er in de instelling een algemeen beleid dat het mogelijk maakt om zelfstandig tekorten weg te werken? (het onderzoek 'algemeen beleid')

In drie hoofdstukken geeft de onderwijsinspectie een antwoord op deze vragen.

¹ Instelling: onderwijsinstelling of CLB (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 11°). Onderwijsinstelling: een pedagogisch geheel waar onderwijs georganiseerd wordt en waaraan een uniek instellingsnummer toegekend is (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 13°).

Om de kwaliteit van de processen in kaart te brengen gebruikt de onderwijsinspectie een kwaliteitswijzer. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de instelling bij haar activiteiten aandacht heeft voor

- doelgerichtheid: welke doelen stelt de instelling voorop?
- ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de instelling om efficiënt en doelgericht te werken?
- doeltreffendheid: worden de doelen bereikt en gaat de instelling dit na?
- ontwikkeling: heeft de instelling aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

Meer informatie over de kwaliteitswijzer vindt u eveneens op www.onderwijsinspectie.be.

Wat de instelling goed doet, wat de instelling kan verbeteren en wat de instelling moet verbeteren komt aan bod bij 'Sterktes en zwaktes van de instelling'.

Het doorlichtingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de instelling. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de instelling of van structuuronderdelen
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen als de instelling binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de instelling de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve verslag informeert de directeur van de instelling leerlingen, ouders en/of cursisten over de mogelijkheid tot inzage. De directeur van het centrum voor leerlingenbegeleiding informeert de centrumraad.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de instelling het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de instelling of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De instelling mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1. SAMENVATTING

De Gemeentelijke Basisschool Herzele, bestaande uit vijf vestigingsplaatsen, kent een toename van de schoolpopulatie. Het stijgend leerlingenaantal geeft druk op de beschikbare infrastructuur van sommige vestigingsplaatsen. De meeste vestigingsplaatsen rekruteren vooral uit de buurt met uitzondering van vestigingsplaats De Perreparel die zich als Freinetschool profileert. Ondanks de diversiteit aan locaties heeft de school een opvallende eenheid in visie en werking weten te behouden. Recentelijk is er een nieuwe directeur aangesteld en heeft een verjonging van het team plaatsgevonden.

De school wil in haar pedagogische werking vooral de uniciteit en de sterktes van individuele kinderen benadrukken. Het gaat om een 'zorgbrede' school die investeert in haar preventieve en remediërende werking. De school wil het kind en zijn kennis, ervaringen en belevingen tot startpunt maken van het onderwijs waarbij de procesmatige kant meer op de voorgrond treedt. Doorheen de verschillende vestigingsplaatsen lopen momenteel drie vernieuwingsprojecten: creatief schrijven, lezen en wereldburgerschap.

De school brengt de leerprestaties in kaart via observaties, toetsen en testen. In vergelijking tot de referentiegroep zijn er verschillen merkbaar tussen klasgroepen en wanneer er uitval is voor een bepaald leergebied of –domein neemt de school passende maatregelen. Aanvullend op deze harde **output** neemt de school ook tevredenheidsonderzoeken af bij de diverse participanten: leerlingen, ouders en schoolteam. De leerkrachten blijken sterk gemotiveerd en waarderen de sfeer. De ouders zijn tevreden over de pedagogisch-didactische aanpak van de school maar hebben vragen bij de verkeersveiligheid van de schoolomgeving en de hygiëne op school. Ook de leerlingen vinden dat de hygiëne en netheid van de toiletten beter kan. Een belangrijke vaststelling is dat bij alle partners een algeheel positief gevoel overheerst en dat eventuele verbeterpunten ook geïnventariseerd en aangepakt worden.

De **kleuterafdeling** van de school biedt via haar thematische werking, speelwerkplekken en terugkerende activiteiten en routines een rijke en stimulerende omgeving aan ten aanzien van de onderzochte leergebieden. De leerkrachten dagen de kleuters uit om wiskundig en talig actief te zijn. Het doelenboek en het vastleggen van afspraken zorgen voor gradatie en variatie in het aanbod. Er is bij de leidsters aandacht voor occasionele en intentionele ervaringskansen waarbij een speelse én ontwikkelingsgerichte aanpak aanwezig is zonder dat er sprake is van overdreven verschoolsing. Alhoewel de kleuterleidsters gericht zijn op het aanbieden van veel woorden kunnen ze de systematisering van het woordenschatonderwijs nog verder uitwerken.

In de **lagere afdeling** is het vooral het onderwijsleerpakket dat het aanbod voor de leergebieden wiskunde en Nederlands bepaalt. Afhankelijk van de ervaring, de noden van de leerlingen en de leerplannen gebeuren aanpassingen aan het lesverloop en de tijdsinvestering voor sommige onderdelen zonder dat een gegarandeerd aanbod in het gedrang komt. De school besteedt veel lestijden aan deze leergebieden en investeert in de meer schools-technische aspecten van taalvaardigheid. De lopende schoolprojecten rond lezen en creatief schrijven vormen dan ook een goede en doordachte aanvulling. Voor wiskunde is dit niet het geval waardoor realistisch en functioneel onderwijs minder op de voorgrond treedt. De leerkrachten zorgen voor klasinterne differentiatie en een voldoende brede evaluatie van beide leergebieden.

De **zorgwerking** is overduidelijk een teamaangelegenheid waarbij elk teamlid zijn rol opneemt. De klastitularissen organiseren de eerstelijnszorg en schakelen de GOK-leerkracht (Gelijke OnderwijsKansen) in om de klasinterne zorg te optimaliseren. De zorgcoördinator schept de condities waardoor overleg en dataverzameling kunnen plaatsvinden. De zorgwerking verloopt gestructureerd en de uitgangspunten van het

handelingsgericht werken treden meer op de voorgrond. Het uitwerken van een doel- en plangerichte aanpak van de hulpvraag kan zorgvuldiger en de school zet weinig in op het versterken van de zorgverbredende leerkrachtvaardigheden. De sociaal-emotionele ontwikkeling van de kinderen staat voorop.

De school **rapporteert** op bewuste en efficiënte wijze over de leerprestaties. Indien er een zorgvraag leeft worden ouders en collega's hiervan snel op de hoogte gebracht. Het rapport geeft een breed beeld van de ontwikkeling maar binnen de leergebieden wereldoriëntatie en muzische vorming zou de aandacht voor 'alle' domeinen beter kunnen. Het heen-en-weerschrift op niveau van de kleuterschool is een waardevol initiatief. Gemeenschappelijk in de rapportering is de positieve benadrukking en het accent op de sterktes van de kinderen.

Het **beleid** van de school heeft een sterk draagvlak. Een doordachte en kwaliteitsvolle uitwerking van beleids- en planningsdocumenten valt op. De nieuwe directeur beschikt over veel kennis en strategische vaardigheden en krijgt waardering door het schoolteam omwille van haar open en ondersteunende houding. De inhoudelijke ondersteuning van de kleuterklaswerking mag nadrukkelijker op de voorgrond treden.

Het schoolteam beschikt over veel inzet en potentie en realiseert een kwaliteitsvolle klas- en schoolwerking. Het zal vooral zaak zijn om dit niveau te behouden en spaarzaam te zijn met het introduceren van vernieuwingen. Op deze wijze kan de school aantonen dat kinderen alle kansen krijgen om zich optimaal te ontwikkelen.

2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting heeft de inspectie leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen geselecteerd voor onderzoek tijdens de doorlichtingsbezoeken.

2.1 Leergebieden in de focus

Kleuteronderwijs	-
Nederlands	
wiskundige initiatie	
Lager onderwijs	-
Nederlands	
wiskunde	

2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus

Onderwijs	
Begeleiding	
Leerbegeleiding	
Evaluatie	
Rapporteringspraktijk	

3. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGS-VOORWAARDEN?

Het onderzoek naar het voldoen aan de erkenningsvoorwaarden levert voor de geselecteerde leergebieden het volgende op:

3.1 Kleuteronderwijs: Nederlands

Voldoet

Motivering

- In de diverse kleuterklassen stimuleren de leerkrachten de taalvaardigheidsontwikkeling op een **geïntegreerde** wijze. Doorheen de thematische werking, de speelwerkplekken, de terugkerende routines en rituelen krijgen de kleuters voortdurend talige ervaringskansen.
- Het **doelenboek** van de onderwijskoepel wordt gebruikt om het **brede** aanbod te bewaken.
- Er is aandacht voor de **verticale samenhang** door gebruik van het doelenboek, de bundel rond het fonetisch bewustzijn, afspraken rond de verticale samenhang in hoeken en terugkerende activiteiten met vermelding van doelen uit het doelenboek.
- De kinderen voelen zich **uitgedaagd om zich talig te uiten** doordat vertrokken wordt van hun ervaringen, verhalen, meegebrachte materialen en doordat de taaltaken en het aanbod van de leerkracht uitnodigen tot **actief taalgebruik**.
- Alhoewel er al vroeg aandacht is voor ontluikende geletterdheid zijn de leerkrachten alert voor de gevaren van **verschoolsing** en **didactische vervroeging**. Een speelse kennismaking met klanken en tekens overheerst waarbij het welbevinden en de betrokkenheid van de kleuters centraal staan.
- Ondersteund door een vestigingsplaatsoverschrijdende kerngroep loopt een project rond **creatief schrijven**. Dit geeft aanleiding tot een schrijfportfolio dat meegroeit met de kinderen vanaf de kleuterschool. Sommige schrijftaken zijn minder creatief van opzet.
- De school beschikt over een actieplan met aandacht voor **fonetisch bewustzijn**. Alle klastitularissen maken hier werk van, bijvoorbeeld middels een variatie aan taalspelletjes, taalzakjes, ... Niet alle leerkrachten voelen zich hier even betrokken bij en voor sommigen is het actieplan te overladen.
- Heel wat klastitularissen beschikken over begrippenlijsten, met soms uitsluitend en soms hoofdzakelijk wiskundige begrippen. Er zijn geen afspraken rond het gebruik ervan. **Woordenschatonderwijs** krijgt veel aandacht doorheen het materiaal aanbod, de thema's en de vraagstelling van de leerkracht, zonder dat er sprake is van een systematiek voor het selecteren en vastzetten van woordenschat.
- In de kleuterafdelingen stimuleren de leerkrachten de **geschreven taalontwikkeling** door een rijk en gevarieerd aanbod: boekenhoekjes, digi-verhalen, verteltassen en verteltafel, lees- en schrijfhoek (magneetletters, stempels, ...), prentvertellen, luisteren naar verhaal, ... Voorwerpen, foto's, tekeningen, pictogrammen, woorden, ... die verwijzen naar de werkelijkheid zijn in het klasbeeld aanwezig.
- De kinderen leren al vlug de **functie** van geschreven taal kennen door het zelf maken van een krant, het volgen van een stappenplan uit een kookboek, ... of door te 'lezen' hoe ze hun handen dienen te wassen, of een hoek open dan wel gesloten is, ...
- De kleuters schrijven letters in het zand of aan het bord en sommige leerkrachten gebruiken een bewegingsmethode ter voorbereiding van het **schrijfonderricht**.
- In de poppenhoek, winkelhoek, ... representeren de kleuters de werkelijkheid door deze dramatiserend na te spelen. **Dramatisatie** en **rijmspelletjes** komen vaak aan bod en de kleuters gaan soms naar het toneel.

- De kleuterklassen beschikken over een **klasbibliotheek** en een **boekenhoek** verrijkt naar het thema.
- Taalspelletjes zoals kimpelen komen geregeld voor naast educatieve spelen (zoals memory) of meer schoolse opdrachten zoals het natypen van letters op de **computer**.
- Wat het **letterbeeld** betreft verwijzen leerkrachten naar het belang van de drukletter in voorbereiding op het lager onderwijs en bieden ze een diversiteit aan letterbeelden aan. Het komt voor dat één woord verschillende letterbeelden omvat of dat op eenzelfde wandplaat verschillende soorten letters door elkaar staan. Deze manier van voorstellen kan bij de kleuters verwarring stichten.
- De klastitularissen **differentiëren** door hun vraagstelling, de mate van ondersteuning, de uitgebreidheid en de complexiteit van de taak, ... Waar grotere noden zijn, leeft de vraag naar extra-ondersteuning.
- Het **evalueren** van taalvaardigheid is voor de leerkrachten een continu proces. Observaties zijn gericht op specifieke vaardigheden zoals pengreep, rijmen, prenten van links naar rechts ordenen, ... Dergelijke gegevens staan genoteerd per leerling of onder de vorm van een klasscreening. De taalvaardigheid wordt ook gemeten via een schoolrijpheidstest en taalvaardigheid vormt een onderdeel van het kleutervolgsysteem dat de school hanteert.

3.2 Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie

Voldoet

Motivering

- Kenmerkend voor de kleuterklaspraktijk is de **geïntegreerde aanpak** van dit leergebied. Tijdens de thematische werking worden de doktersspuiten geordend van klein naar groot of tijdens een muzische verwerking wordt een patroon van sjaal verder gezet in de juiste kleuren.
- De kleuteronderwijzers houden bij wanneer een doel uit het **doelenboek** aan bod kwam en eventuele hiaten worden door bijstellingen in het aanbod weggewerkt. Hierbij houden zij rekening met welke doelen voor een specifieke leeftijdscategorie enkel een aanzet dienen te krijgen dan wel een meer systematische aanpak behoeven.
- Wiskundige initiatie krijgt een **brede** invulling waarbij de leerkrachten de domeinen getallen, meten en ruimte (initiatie in meetkunde) op een **evenwichtige** wijze aanpakken.
- Het bewaken van de **verticale samenhang** beperkt zich niet tot het gebruik van het doelenboek. Er zijn ook afspraken vastgelegd rond puzzels, hoekenwerk, begrippen en kalenders.
- Het **klasseleven** geeft aanleiding tot veelvuldig wiskundig handelen en denken: dagelijks overlopen van kalenders, aanwezigheden en maaltijden. Ook verjaardagsfeestjes en dergelijke ontlokken wiskundige acties zoals vergelijken, ordenen, tellen, ... Bovendien ervaren de kleuters op deze wijze de **functionaliteit** van wiskundige activiteiten: hoeveel kinderen mogen in deze hoek, heeft nu elke kleuter een brief, ...
- De klaswerking creëert situaties waarin waarnemen, denken, handelen en verwoorden op een natuurlijke wijze met elkaar **verbonden** worden.
- Vanaf de tweede kleuterklas bevatten alle weekroosters momenten '**wiskundige initiatie**'. Tijdens meer doelgerichte momenten ontstaan situaties met oefenkansen voor rekenvoorwaarden zoals conserveren, correspondentie, classificatie en seriatie.
- In de diverse kleuterklassen is er ruim aandacht voor **wiskundige begrippen** (hoeveelheidsbegrippen, maatbegrippen, oriëntatiebegrippen, ...). Deze zijn vaak gekoppeld aan doe-activiteiten, waarnemingen, kringgesprekken.

- In heel wat kleuterklassen zijn ondersteunende **visuele voorstellingen** aangebracht met het cijfer, het getalbeeld en vingerbeeld. In alle klassen zien we hetzelfde getalbeeld.
- De **speelwerkplekken** bieden wiskundige ervaringskansen zoals de zandtafel, de blokkenhoek, de winkel, de bouwhoek, ... De speelwerkplekken en materialen worden vooral geactualiseerd op basis van het lopende project en minder in functie van wiskundige initiatie. In de vestiging 't Essenhofje is de **klasruimte** voor de jongste kleuters zo beperkt dat de speelwerkplekken onvoldoende uitgebouwd zijn. Daardoor krijgen de kleuters minder ontwikkelingskansen.
- De klassen beschikken ook over **materialen** en **educatieve spelen** die de wiskundige ontwikkeling stimuleren: spelen met dobbelsteen, memorie spelen, lotto, puzzels, rijg- en steekparels, ... De kleuteronderwijzers maken ook vaak zelf spelen.
- De leerkrachten wenden (zelfgemaakte) materialen zoals groeimeter, zandloper en allerhande klokjes om het **tijdsbesef** van kleuters te laten groeien.
- **Differentiatie** gebeurt niet alleen via de talige ondersteuning door de leerkracht of het materiaalaanbod maar ook door sterkere kleuters zwakkere kleuters te laten ondersteunen.
- Observatieschriften en observatielijsten bevatten gegevens inzake wiskundige kennis, inzichten of vaardigheden die per kleuter of op een klaslijst staan opgelijst. **Evaluatie** gebeurt ook aan de hand van het kindvolgsysteem dat een rubriek 'wiskunde en logisch denken' bevat. De schoolrijpheidstest gaf aan dat de resultaten voor raamfiguren minder waren en zorgde voor een adequate reactie.

3.3 Lager onderwijs: Nederlands

Voldoet

Motivering

- De school hanteert een **onderwijsleerpakket** als referentiekader voor het taalaanbod en het aantal voorziene lestijden voor dit leergebied is ruim voldoende. De leerkrachten volgen dit pakket maar brengen hierin aanpassingen aan volgens de noden van de klasgroep. Ze slagen erin om de voorziene inhouden ook aan te bieden opdat geen hiaten ontstaan. Eén leerkracht uit De Perreparel volgt dit niet maar bewaakt haar aanbod door het aanstippen van leerplandoelen voor bepaalde rubrieken. Zij gebruikt Freinettechnieken zoals vrije teksten, praatrondes, ... en verschillende bronnen.
- Het schoolproject '**lezen is weten**' wil een antwoord bieden op de tegenvallende resultaten voor technisch lezen. Het actieplan is gericht op het verhogen van de leesmotivatie, het bieden van meer leeskansen en het aanbieden van een variëteit aan werk- en groeperingsvormen rond lezen. Dit actieplan is goed uitgewerkt met SMART-doelen, concrete acties per klas, het in kaart brengen van interne expertise, ... Enkele voorbeelden van acties zijn: leeskansen onder de middag, bibliotheekbezoek, boekvoorstellingen en creatieve verwerkingen, duolezen, koorlezen, contractlezen, marathonlezen, deelname aan kinder- en jeugdjury, leeskaarten, voorleesweek, boeken kiezen met vijfvingertest, verkiezing boek van de maand, deelname aan mediaquiz van de bibliotheek, ...
- Op schoolniveau loopt een tweede project '**SOS Tjiep**' rond creatief schrijven. Het project wordt ondersteund door een werkgroep bestaande uit leden van de diverse vestigingsplaatsen. Creatieve schrijfsels komen terecht in een schrijfmap die start in de derde kleuterklas en met de leerlingen meegroeit. De creativiteit van de schrijftaken verschilt. Het project is ontstaan uit een analyse van de eindtoetsen van de koepel.
- De kinderen oefenen de **schrijfmotoriek** en de leerkrachten leveren veel inspanningen voor het correct **spellen**.
- De leerkrachten gebruiken **luisteroefeningen** uit het onderwijsleerpakket. Het domein **spreken** komt aan bod door spreekbeurten, presentaties van groepswork, expressief voordragen of vormen van dramatisatie. Sommige leerkrachten werken ook met meer

natuurlijke gespreksvormen zoals praatrondes maar dit zou in een aantal groepen kunnen toenemen.

- Taalvaardigheid is een van de twee thema's van het **GOK-plan**. Via dit plan wil de school onder meer de motivatie voor taal bij de leerlingen verhogen, het taalvaardigheidsniveau van de leerlingen in kaart brengen, de spreekvaardigheid en woordenschat van alle leerlingen verbeteren, ...
- In alle klassen hangen **referentiekaders** inzake spelling en taalbeschouwing en stappenplannen. Niet alle leerkrachten zijn reeds vertrouwd met de vernieuwde terminologie voor taalbeschouwing.
- De meeste leerkrachten formuleren in hun **planningsdocumenten** concrete lesdoelen, sommigen formuleren eindtermen.
- In het verlengde van de kleuterschool zijn in sommige onderbouwklassen van de lagere afdeling ook **hoeken** terug te vinden zoals de taalhoek, de schrijf- en stempelhoek, de kruiswoordraadselhoek, ... Er zijn ook leerkrachten die, vergelijkbaar met de collega's uit het kleuteronderwijs, klasobservaties registreren rond specifieke vaardigheden.
- Er is aandacht voor een divers aanbod aan **boeken** maar sommige woordenboeken zijn niet meer conform de nieuwe spelling.
- Er is aandacht voor **differentiatie** naar boven en naar onderen. Na de klasinstructie wordt soms in groepjes gewerkt waardoor de leerkracht extra-ondersteuning kan bieden. Kinderen krijgen verdieping of uitbreiding waar nodig
- Er is een brede **evaluatie** van het leergebied voorzien. Soms wordt het domein 'spreken' wel eens vergeten op het rapport maar overwegend komen alle domeinen aan bod. Evaluatie gebeurt vaak via methodegebonden en eigen toetsen. Het evalueren van creatief schrijven en spreken is voor sommige leerkrachten minder evident. Sommigen gebruiken één of meerdere aandachtspuntjes als criterium voor evaluatie. De school neemt gestandaardiseerde testen af voor spelling en technisch lezen en neemt deel aan de eindtoetsen van de koepel voor dit leergebied. Voor technisch lezen zijn de resultaten zwakker maar de school heeft passende maatregelen genomen.

3.4 Lager onderwijs: wiskunde

Voldoet

Motivering

- In alle vestigingsplaatsen gebruiken de leerkrachten eenzelfde **onderwijsleerpakket**, waarbij de handleiding vrij stikt gevolgd wordt. Hierdoor zijn er garanties betreffende het aanbod en de verticale samenhang. Dit pakket werd afgetoetst aan het leerplan en de eindtermen. Voor die onderdelen die ontbreken zoals de romeinse cijfers werd een extra aanbod toegevoegd. Het komt voor dat een leerkracht hiernaast ook aanstijlijsten met leerplandoelen bijhoudt.
- Het onderwijsleerpakket wordt voldoende **flexibel** aangewend. Binnen de aangereikte structuur krijgen de lessen soms een creatievere invulling om de lesgang aangenamer te maken of voorzien de leerkrachten meer ruimte voor automatisatie of extra instructie. Waar wenselijk werden extra werkbladen toegevoegd. De leerkrachten schrappen wel eens leerstofonderdelen die tijdens wereldoriëntatie (schaalberekening bijvoorbeeld) behandeld zijn of overvloedige herhalingsoefeningen maar waken erover dat er geen inhouden vergeten worden.
- De leerkrachten investeren voldoende **lestijden** voor dit leergebied, rekening houdend met de richtcijfers die de koepel aangeeft.
- De **output** laat wisselende resultaten zien. Vooral tussen vestigingsplaatsen zijn er verschillen merkbaar.

- De leerkrachten investeren extra in die onderdelen die vaak een struikelblok vormen voor de leerlingen. Zij vinden het belangrijk dat de leerstof voldoende **inzichtelijk** is verworven en voorzien voldoende tijd voor **herhalingen** en **toepassingen**.
- Een aantal **didactische principes** kunnen meer op de voorgrond treden zoals realiteitsgericht werken, functionele situaties aanbieden, onderzoeksgerichte houding aanbrengen, ... Het team levert inspanningen om wiskunde op een meer speelse wijze aan te brengen, maar een meer schoolse, gestructureerde benadering overheerst.
- De leerkrachten gebruiken de **stappenplannen/heuristieken** uit het onderwijsleerpakket. De klaswanden zijn aangekleed met veel, soms overdadig veel, **referentiekaders** voor wiskunde.
- De school maakte afspraken voor de **referentiematen** voor meten en metend rekenen.
- Heel wat leerkrachten proberen wiskunde ook een plek te geven in hun **hoeken- en/of contractwerk**.
- De klasleerkrachten beschikken over voldoende **didactische materialen**: rekendozen, tafelkaarten, splitshuisjes, klok, weegschaal, maatbekers, ...
- Tijdens het wiskundeonderwijs komen veelvuldig **differentiatiemomenten** voor. Het gaat hierbij zowel om tempo- als niveaudifferentiatie. Het kan hierbij gaan om de methodegebonden differentiatie (bijhorende scheurblokken), het al dan niet gebruiken van heuristieken en regels ter ondersteuning, verlengde instructie aan een klein groepje na een kort, klassikaal instructiemoment, een beperking van het aantal toepassingsoefeningen in de klas of thuis, ... Soms volstaat dit niet en krijgt een enkele leerling curriculumdifferentiatie.
- In heel wat klassen en in hogere mate bij de jongere kinderen komt de **GOK-leerkracht** het differentiërend en remediërend werken ondersteunen.
- Er is een voldoende brede **evaluatie** voorzien zodat alle domeinen hierin zijn opgenomen. Om de opbrengsten zichtbaar te krijgen, gebruiken leerkrachten methodegebonden en eigen toetsen. Een enkele leerkracht gebruikt ook wel eens een klassikale observatielijst. Daarnaast krijgen de leerlingen ook genormeerde testen (LVS-test, eindtoets koepel) inzake wiskunde aangeboden. De leerkrachten beschouwen deze als momentopnames waarvan de resultaten al dan niet in tegenspraak kunnen zijn met de eigen bevindingen. Op de testafname volgt een foutenanalyse met eventuele bijstellingen op individueel of op groepsniveau.

4. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of -variabelen levert het volgende op:

4.1 Begeleiding

4.1.1 Leerbegeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ondersteuning
- doeltreffendheid
- ontwikkeling.

Motivering

- De school beschikt over een uitgeschreven **zorgbeleid** waarin de principes en de zorgwerking staan uitgeschreven.
- De zorgwerking is een **teamaangelegenheid** waarbij de leerkrachten de **eerstelijnszorg** ernstig nemen. Het **zorgteam** bestaande uit de directeur, de zorgcoördinator, de GOK-leerkracht en een klasleerkracht volgt het geheel op.
- Het **kindvolgsysteem** in de kleuterafdelingen is uitgebouwd rond welbevinden, betrokkenheid en competenties terwijl in de lagere afdelingen de afgenomen gestandaardiseerde testen rond spelling, lezen en wiskunde een centralere plek toebedeeld krijgen.
- De leerkrachten gebruiken data uit observaties, toetsen en genormeerde testen voor het **MDO** (multidisciplinair overleg). Het gaat om drie bijeenkomsten per schooljaar waarop zorgkinderen besproken worden. De klasleerkracht bereidt dit gericht voor door na te denken over het probleem, de ondernomen acties, de betrokkenheid van ouders, de hulpvraag, opmerkingen én positieve punten met betrekking tot het kind.
- De school werkt met een **zorgcontinuüm** waarop de verschillende zorgniveaus staan aangegeven. De centrale rol van de klasleerkracht in het preventief werken en het aanbieden van de eerste ondersteuning op klasniveau is niet vergeten. Doorverwijzen van kinderen is de laatste stap.
- De **zorgcoördinator** neemt vooral coördinerende taken op: ondersteuning bij testing, inputten van gegevens en overzichtslijsten ter beschikking stellen aan de leerkrachten, organiseren van MDO's, ... Hij wil vooral werk maken van het **digitaliseren** van het zorgsysteem waardoor gegevens over kinderen nauwgezet bijgehouden worden.
- De **GOK-leerkracht** richt zich meer op ondersteuning van individuele kinderen en klasgroepen opdat differentiatie en remediëring van kinderen meer kansen krijgt.
- Binnen de scholengemeenschap is een **coördinator voor zorgcoördinatoren** aangesteld. Zij brengt op geregelde tijdstippen de zorgcoördinatoren samen en maakt werk van talenbeleid, handelingsgericht werken en diagnostische protocollen.
- De school slaagt erin om op schoolniveau werk te maken van een **systeem** die verschillende **interactiewijzen** bij kinderen stimuleert en ontwikkelt. Bovendien is dit gelinkt aan verschillende rollen die de kinderen tijdens coöperatieve werkvormen kunnen opnemen. Op ruimere schaal maakt de school eveneens werk van burgerschapsvorming waardoor ze ook werkt aan de verbondenheid op ruimere schaal.
- De teamleden en de school als geheel focussen zich niet eenzijdig op het tekort maar laten vooral de **sterktes** aan bod komen. Andere zorgverbredende maatregelen zijn onder meer de ruime aandacht voor stappenplannen en aanpakstrategieën, het ter beschikking stellen van onthoudschriftjes, ... Heel wat leerkrachten werken met hoeken- en/of contractwerk waarbij sommigen deze organisatievormen aanwenden

voor toepassingen en het aanbieden van meer speelse, gevarieerde werkvormen en anderen hierin ook kansen zien om te differentiëren en te remediëren.

- De school werkt actief aan een vlotte **informatiedoorstroming** met de **ouders** door vlugge contactname bij problemen, wekelijkse nieuwsberichten in de kleuterschool, oudercontacten, huisbezoeken, ...
- Het gericht **coachen** met het oog op het versterken van leerkrachtvaardigheden komt nauwelijks voor.
- De school onderneemt acties om de **overgangen** tussen de **niveaus** kleuter-lager-secundair zo laagdrempelig mogelijk te houden.
- Het uitwerken van een voldoende **concrete, doelgerichte en planmatige aanpak** bij problemen ontbreekt nog grotendeels.
- De school beschikt over een **orthotheek** maar deze wordt niet vaak geconsulteerd door leerkrachten.
- Het **GOK-actieplan** is tot stand gekomen na een gedegen beginsituatieanalyse en in overleg met het gehele team. Er is gestreefd naar samenhang met lopende prioriteiten en zorginitiatieven. De evaluatie focust zich vooral op het al dan niet realiseren van voorgenomen acties en minder op het bereiken van de gekozen doelstellingen. De school slaagde erin een aantal acties te integreren in de klas- en schoolwerking maar het grote aantal acties bemoeilijkt het voor leerkrachten om al de engagementen op te volgen.
- In de diverse **kleuter**afdelingen zijn de leerkrachten vragende partij naar meer gerichte ondersteuning van de klaseigen zorgwerking.
- Naar de **toekomst** toe wil de school verder werk maken van de implementatie van het procesgericht kindvolgsysteem en het handelingsgericht werken.

4.2 Evaluatie

4.2.1 Rapporteringspraktijk

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ondersteuning
- doeltreffendheid
- ontwikkeling.

Motivering

- Bij het rapporteren van en naar kinderen, ouders en leerkrachten valt een '**positieve**' benadering op.
- De kinderen krijgen geregeld **directe feedback** over hun prestaties op mondelinge (complimenten bijvoorbeeld) of schriftelijke (stempel bijvoorbeeld) wijze.
- Vijf keer per schooljaar krijgen de kinderen **een rapport**. Het cognitieve deel is grotendeels een puntenrapport waarbij een waardering toegekend wordt aan inhouden of vaardigheden.
- De meeste leergebieden worden in het rapport **breed** geëvalueerd. Voor wereldoriëntatie en muzische vorming is dit minder het geval. Een aantal doelen betreffende leren leren zijn opgenomen in het sociaal-emotioneel rapport en er is geen rapportage rond ICT-vaardigheden.
- Het **sociaal-emotionele** luik van het rapport krijgt soms invulling én door de kinderen én door de leerkrachten waardoor beide partners reflecteren en een zicht krijgen op elkaars inschatting. Indien de inschattingen verschillen, volgt een gesprek.
- Er is een apart rapport voor **bewegingsopvoeding** dat een voldoende brede kijk geeft op het leergebied en waarin gradatie steekt.

- Het rapport in De Perreparel waar **Freinet**onderwijs wordt aangeboden is verschillend van vorm. Vier keer per jaar krijgen de ouders een rapport dat codes in plaats van punten bevat die aangeven of een doel bereikt (OK) is, een werkpunt (WP) dan wel een zorgpunt (ZP) vormt voor de betreffende leerling. Het cognitieve rapport valt uiteen in twee delen: 'Freinettechnieken' en 'leergebieden'.
- **Agenda, telefoon** en **e-mail** zijn aanvullende informatiekkanalen die gebruikt worden.
- Het **MDO** is de plaats waar info-uitwisseling ontstaat tussen teamleden, externe hulpverleners en ouders over kinderen met ontwikkelings- of leerproblemen.
- Ouders krijgen info over de evoluties van hun kind tijdens **individuele oudercontacten**. Het is eigen aan de schoolcultuur dat ouders en leerkrachten elkaar op informele wijze vlog aanspreken bij zorgvragen.
- Tijdens de **overgangsgesprekken** op het einde van het schooljaar krijgen de leerkrachten een zicht op de kinderen die het schooljaar erop deel zullen uitmaken van de nieuwe klasgroep. Daarnaast is er een quasi voortdurende, informele uitwisseling tussen collega's.
- De gesprekken met de **leerkrachten** van het **secundair onderwijs** geven een zicht op de resultaten van kinderen in het vervolgonderwijs.
- Het **heen-en-weerschriftje** dat in de kleuterklassen elke week circuleert tussen ouder en leerkracht is een interessante informatiebron.
- De **individuele fiche** en de **digitaal opgeslagen data** in het kader van het leerlingvolgsysteem geven de leerkrachten een beeld van de geschiedenis en eventuele sterktes en groeipunten van de kinderen.
- Sommige leerkrachten hanteren in hun klas een **straf- en beloningssysteem** wat ook een vorm is van rapportering rond leerlingengedrag.

5. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op:

- Er is sprake van een **democratisch** leiderschap. Er is inspraak en beslissingen worden in onderling overleg genomen. Indien nodig kan de directeur zelf de knopen hakken.
- De nieuwe **directeur** is anderhalf jaar in functie en beschikt over heel wat onderwijskundige en leidinggevende inzichten en vaardigheden. Deze zijn onder meer het resultaat van de vele gevolgde nascholingen en opleidingen. Op vlak van kennis van het kleuteronderwijs zijn er nog groeikansen maar de directeur laat zich hiervoor coachen door een ervaren kleuterleidster. De leerkrachten waarderen haar open en ondersteunende stijl.
- Ondanks het gegeven dat het beschikken over verschillende locaties vaak aanleiding geeft tot verschillende schoolculturen is er een opvallende **eenheid** vast te stellen overheen de verschillende vestigingsplaatsen door het organiseren van gemeenschappelijke overlegmomenten, het opstellen van één enkel schoolwerkplan met gemeenschappelijke teksten, het implementeren van schoolprojecten die van toepassing zijn op alle vestigingsplaatsen, ...
- Onder impuls van de **coördinerend directeur** is de **scholengemeenschap** meer dan een administratief samenwerkingsverband. Er zijn immers ook inhoudelijke impulsen en ondersteuningsvormen merkbaar. Maandelijks brengt zij de directies van de verschillende scholen samen en zij richt jaarlijks een gemeenschappelijk nascholingsmoment in.
- **Beleids- en planningsdocumenten** zijn helder geschreven en inhoudelijk van een hoge kwaliteit. Het pedagogische project is geactualiseerd en er is nagedacht over elementen van integrale kwaliteitszorg waaronder het ontwikkelen van de school als professionele leergemeenschap.
- Er zijn verschillende soorten van **overleg** merkbaar, al dan niet schooloverstijgend, vestigingsplaatsoverstijgend, niveauoverstijgend, ... Een aantal leerkrachten geven aan dat zij de samenkomsten met collega's die eenzelfde leeftijdsgroep begeleiden waardevol vinden en dat deze nog verder mogen toenemen.
- Voor elke klasgroep van elke vestigingsplaats werd een **draaiboek** opgemaakt zodat nieuwe of tijdelijke collega's zich vlot kunnen inwerken. Daarnaast is er ook een algemeen **vademecum** beschikbaar.
- De directeur wil na de **klasbezoeken** en **functioneringsgesprekken** nu ook de **evaluatiegesprekken** opstarten.
- De school grijpt **outputgegevens** (gestandaardiseerde testen, tevredenheidsonderzoeken, overleg met het secundair onderwijs, ...) aan om concrete acties op te zetten die werkzaam zijn tot op het niveau van de school- en klasvloer.
- Overleg en opvolging inzake welzijnsbeleid zijn noodzakelijk om de opmerkingen uit het recente **brandweerverslag** weg te werken en het **aantal sanitaire voorzieningen** waar nodig te verhogen. De **ruimte** waarover de jongste kleuters in **vestigingsplaats 't Essenhofje** beschikken is beperkt om een rijke ontwikkelingsomgeving aan te bieden.

6. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- de algehele rijke en stimulerende omgeving in de meeste kleuterklassen ten aanzien van de onderzochte leergebieden
- de aandacht voor gradatie en variatie in het aanbod in de kleuterklassen
- de schoolprojecten rond creatief schrijven en lezen in aanvulling op een meer technische benadering van deze domeinen

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- het centraal plaatsen van de sterktes van kinderen
- preventieve aanpak en eerstelijnszorg door de klasleerkrachten
- aandacht voor de sociaal-emotionele ontwikkeling van de kinderen
- het snel en laagdrempelig rapporteren tussen ouders en leerkrachten

Wat betreft het algemeen beleid:

- de doordachte en kwaliteitsvolle uitwerking van beleids- en planningsdocumenten
- de inhoudelijke bagage en de strategische vaardigheden van de directeur

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- groeiende aandacht voor realiteitsgericht en functioneel wiskundeonderwijs in de lagere school
- afspraken rond het aanbrengen en vastzetten van woordenschat in de kleuterschool

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- een meer doel- en procesgerichte aanpak van leer- en ontwikkelingsproblemen
- de zorgwerking meer richten op het versterken van leerkrachtvaardigheden
- alle leerdomeinen op een evenwichtige wijze aan bod laten komen in het rapport

Wat betreft het algemeen beleid:

- meer investeren in het inhoudelijk ondersteunen van de kleuterafdeling

7. ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning

GUNSTIG

voor kleuteronderwijs en lager onderwijs.

8. REGELING VOOR HET VERVOLG

Nihil

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Jan Devos

Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling:

Voor kennisname
Het bestuur of zijn gemandateerde

Naam: